

Ex-Libris

Onlangs kreeg onze jongste spruit een boek ter leen: De avonturen van Pim en Pam. Het trak bijzonder mijn aandacht. Niet vanwege den inhoud. Want ik laat die zware stukken altijd over aan Vrouw met een groote letter en kroost met een kleine letter. Maar het boek droeg op het schutblad een fraai Ex Libris met familiewapen en naam van den met onzen jongste bevrienden eigenaar.

Ik werd er jaloesch van.

Niet van dat familiewapen.

Familiewapens doen me dikwijls denken aan den weledelen heer Jan Adam Kegge uit de Camera Obscura, die om voor „de groote hanzen en adellijke heeren” niet onder te doen, zich ook zoo'n dingsigheidje had aangeschaft. Ik mag dat niet van gearriveerde ververs (mijn tante uit Voorschoten, die het welken kan, noemde een huisschilder altoos verver ter onderscheiding van schilders, kunstschilders wel te verstaan) en ik mag dat ook niet van geavanceerde handels- en kantoorbedienenden. Die menschen laten wapens maken zonder nauwkeurig onderzoek van hun stamboom, dus altijd zonder één balk in het wapen. En aangezien ik noch tot „de groote hanzen en adellijke heeren”, noch tot de gearriveerde ververs, noch tot de geavanceerde handels- en kantoorbedienenden behoor, heb ik aan zoo'n wapen geen behoefte. Trouwens: als ik er een zou doen ontwerpen, was — vanwege mijn afkomst naar het bloed volgens Zondag 3, vr. en antw. 7 — het aantal balken in mijn wapen legio: bastaard en geen zoon! Daarin sta ik bij „de groote hanzen en de adellijke heeren” niet achter. Ook niet bij de gearriveerden en geavanceerden.

Geen familiewapen dus.

Maar zoo'n Ex Libris!

Weliswaar heb ik wel eens een boek van een schilder in huis gehad, dat de sporen van vijftig gebruik kennelijk droeg en zoo'n Ex Libris miste; ook wel eens een boek van een verver geleend met een Ex Libris, terwijl het boek in maagdelijken staat verkeerde en volkomen onbeduidend was, zoodat 't blijkbaar meer tot verfraaiing van 's mans boekenkast dan tot verrijking van zijn hoofd en hart diende, maar ik ging er toch voor voelen in dezen het voorbeeld van den verver en niet van den schilder na te volgen en mijn boeken van een Ex Libris te voorzien.

Niet voor mijzelf.

Maar voor Leentjebuur.

Want die vergeet permanent mij mijn boeken terug te bezorgen.

Een Ex Libris zonder familiewapen.

Maar met een bijbeltekst.

Zoo:

EX LIBRIS D. E. C.

De goddelooze vraagt te leen en geeft niet terug. Psalm 37: 21a.

D. E. C.

Christus is, de Zoon van den levenden God. Durft Hij zich Spruitte noemen: Archeeg en Vrijmaker ook van het Eerwaarde Sanhedrin?

Welnu, toen de hoogepriester dien eed vorderde, toen mocht de Priester-Koning niet zwijgen. Hij ging het Woord bedienen, en gaf toen, door verwijzing naar een dubbele profetie (die van Dan. 7: 13 en die van Ps. 110) de openbaring Gods weer door, aangaande den Messias Gods, niet dien van Kafafas' theorieën, doch dien van de Schriften. Hij aprak zijn „ja” op Kafafas' vraag: zijt gij de Messias?

Dat was maar een kort woord: JA, dat zweer ik. Maar nu komt de vraag: WAT IS DAN DE MESSIAS? En die vraag is alleen te beantwoorden in een dienst-des-Woords: Daniël 7, Psalm 110. In dezen Woorddienst wordt de korte eed van Christus daarom expliciet gemaakt. Hij vindt, dat de mensch bij n a m e n a l l e e n niet leven kan, doch bij het Woord, dat van den mond van God is uitgegaan. God gaf geen namen en geen losse aphorismen, doch Hij gaf openbaring van zichzelf en van zijn werken in een samenhangend geheel, van verhaal, van profetie, van leer. En van zó'n openbaring is de Christus nu diaken, bedienaar. Dus moet ook Hij aan den naam Messias zijn bijbelschen inhoud geven, opdat Levi noch met een impliciet, noch met een valsche geloof naar de sjeool zou gaan. Ook Kafafas dient zijn „ja” of „neen” te richten op Gods geopenbaarde werkelijkheid, niet op een joodsche utopische idee, al of niet gehypostaseerd in een „persoonlijk” gedachten Messias.

Hoor dus wat Christus-Melchizedek tot Levi zegt:

In afwachting van wat de naaste toekomst brengen zal, zullen we ditmaal deze rubriek niet bezetten met copie over gebeurtenissen op het kerkelijk erf (en thans ook niet reageeren op door de feiten zelf weerlegde of inmiddels reeds achterhaalde sneltrein-reacties op onze laatste artikelen), doch een onderwerp aansnijden, dat ons al eenigen tijd op het agendum scheen te moeten staan. We bedoelen een enkel woord over het thema van den „Priester-Koning”.

Dat is „theologie”, zal iemand zeggen; maar ik zou willen antwoorden: het lijkt me eerder nog een stuk van onze belijdenis, en van de Schriftuitlegging, en van de prediking, en van meer dingen, die rechtstreeks het kerkelijk leven raken. Ik geloof zelfs, dat ze heel het vraagstuk van de kerkelijke tucht in Oud en Nieuw Testament betreffen; want de priester is oorspronkelijk gedacht als ongewapend (voor wat de wapens van den koning betreft; de priester heeft het zwaard-van-staal niet); en de koning is oorspronkelijk gezien als wel gewapend (dwingende zwaarmacht). Nu krijgt men overal, waar de duivel gaat werken, tweeërlei. Eerst de poging van den priester, om met zijn eigen „zwaard” (‘t zwaard des Geestes) niet tevreden te moeten blijven, doch om of zelf (b.v. door de priester-dynastie te misbruiken voor dynastiek geweld) een soort van stalen zwaard voor zich te laten smeden en slijpen, of den koning tot zijn vasal te maken, hem te ringeloozen (wat iets anders is dan hem de bevelen van beider God te komen zeggen en verklaren). En daarna komt, waar de duivel gaat werken, nu ook, van den anderen kant de poging van den koning, om met zijn eigen zwaard (dat stalen wapen) niet tevreden te moeten blijven, doch het zwaard van den priester (het Geestes-zwaard) aan zich te onderwerpen, den priester dus afhankelijk van zich te maken, en op te troden als gelijkshakelaar-met-staatsgeweld, pontifex maximus. Satan maakt altijd tegenstellingen daar, waar God onderscheidingen maakte. Hij speelt dus altijd den ongewapenden priester tegen den wel-gewapenden koning uit; en speelt meteen de Geesteszwaarmacht tegen de geweldszwaarmacht uit. Een koning met priesterwapens, dat is de ééne karikatuur, zeg maar: het eene monster. Een priester met koningswapens, dat is de tweede karikatuur, het tweede monster. Dat loopt dan van twee kanten uit op verderf van de theocratie onder het Oude Testament; dat loopt daarna ook weer uit op vage droomen over 'n nieuwe theocratie, met nieuwe schending evenwel van de openbaringshistorische winsten en van de kretuurlijke ordeningsgrenzen in de dagen van het Nieuwe Testament (Van Ruler). Dat loopt altijd en overal uit op vertroefelde conflicten tusschen kerk en staat, van roomsche zijde, en ook van den kant der eenheidsstaten. En, het laat zich straks zien ook in een verkeerde toepassing van de kerkelijke tucht. Het wordt straks openbaar in dat monstrueus geschied van den Antichrist tegen Jezus Christus.

Want de Antichrist is geweldhebber in een priesterpakje, maar dan gefabriceerd en met emblemen versierd door de heidensche religie (scheppselvergoding). Hij wil straks alle religie-instituten gelijkshakelen in den staat, den wereldstaat, en noemt deze instituut-kneveling opbloei van de religie-als-organisme: hij is geweldhebber in institutairen zin, maar heet liefst „hoofd” in den meest organischen zin. En tegen dat het zoo laat is, zullen de laatste christenen zichzelf op den weg naar het schavot moeten begeleiden met de hymnen van h u n P r i e s t e r - K o n i n g, Jezus Christus.

Het gegeven van den Priester-Koning is dus geen kwestie voor „theologen” in valsche onderscheiding van „belijders”. Alleen de Satan — zie boven — maakt ook van deze onderscheiding een schéiding.

We hebben temeer reden om onze lezers met dit onderwerp te helpen bezig zijn, omdat prof. Holwerda in zijn inaugurele rede er mee bezig geweest is. De rede is sinds verschenen bij de firma Littloof in Terneuzen (1946) onder den titel „De Priester-Koning in het Oude Testament”; en ze blijft voor ons bijbelonderzoek in hooge mate stimulerend. Ik herinner me nog, wat prof. Greijdanus me toefluisterde, toen we naast elkaar zaten in de Nieuwe Kerk, en de nieuw opgetreden hoogleraar aan „de toespraken” toegesproken was: „ik geloof, dat onze School aan collega Holwerda een goede aanwinst heeft”. Prof. Greijdanus zei niet zoo heel gauw dergelijke dingen. En ik haal het op, omdat het mij trof juist om wat de redenaar pas gezegd had. Hij had immers iets opgemerkt, dat een exegeet als Greijdanus, die meteen alle dogmatische kwesties kende, en ze ook bij zijn exegese te pas bracht, wel sterk moest hebben bezig gehouden, en wat, als hij erover zou hebben moeten tobben, of „nog-eens-eerst-even nadenken”, met het uitspreken van een dergelijk troostelijk oordeel nog even zou hebben laten wachten. Ik bedoel, dat prof. Holwerda in zijn bespreking van psalm 110 ter zake van de bekende vraag: waarom noemt David zijn Zoon zijn Heer? geantwoord had: niet omdat die Zoon van David ook God

is, want, al is dat volkomen waar, en bij alles in rekening te brengen, de psalm spreekt daarover rechtstreeks niet. Neen, David noemt zijn Zoon zijn Heer, zijn Meerdere, omdat die Zoon twee ambten heeft, twee ambten, die in 'n unie verbonden zijn. David zelf heeft er maar één (koning) en mag ook niet meer dan één hebben; maar zijn groote Zoon heeft er twee: koning, met alle macht, straks ook geweldmacht, maar tévens priester, die dan ook allen dienst verricht, den dienst straks van de zelf-offerande een Koning dus, die zijn macht grondt niet op het bloed van anderen, doch op zijne eigen bloed; die heerscht door te geven, en dan wel zichzelf geheel te geven. Te geven tot in den dood.

Prof. Holwerda heeft bij de bespreking van de oud-testamentische openbaringsgegevens aangaande den Priester-Koning óók gehandeld over de vraag, hoe b.v. de profet Zacharia den priester-koning zag. Men weet, dat Zacharia de opdracht kreeg, een „kroon” (maar het woord kan ook „krans” beteekenen), een kroon-of-krans dus, te zetten op het hoofd van den hoogepriester Jozua. 't Was na de ballingschap. Wat is het nu, vraagt hij, een kroon (koningskroon) of een krans? Is 't een kroon, DAN zou een met de koningskroon gesierde hoogepriester type zijn van Christus als Priester-Koning. Maar prof. Holwerda vraagt: kan dat? Kan de priester met de koningskroon nooit type zijn van den Koning, getooid met den priester-tulband? Is hij niet veel eerder zijn rivaal? Deze, en nog heel wat andere vragen en antwoorden brengen den redenaar dan tot de conclusie, dat hetgeen op Jozua's hoofd gezet is geen kroon was, maar een krans. „Natuurlijk kunnen ook koningen dien dragen, doch dan niet op den dag van hun ambtsaanvaarding, doch op dien van hun bruiloft b.v.” (bl. 21). Jozua kreeg dus „geen koninklijk ambtsbleem, doch een krans van sieraad en van eer, een teeken van glans en blijdschap” (bl. 22). Een teeken, dat straks zoowel David als Levi (Aäron) tot rust zullen mogen komen — indien zij dit woord gelooven — door Hem, die twee ambten tegelijk bedient, zonder het ééne aan het andere óNDER geschikt te maken: Jezus Christus, Priester in volkomen zelfovergave (tot in eigen dood) en Koning met van deze zelfofferande nimmer abstraheerbare machtsbevoegdheid en -oefening.

Het woord „rivaal” (mededinger, concurrent) hoorden we zooveel gebruiken. Terecht. Want als straks de Priester-Koning van psalm 110 (naar „Melchizedeks ordening”) voor Kafafas staat, dan staan daar twee „rivalen” (in Kafafas' oog) tegenover elkaar. Kafafas wil graag een nieuwen glorieuzen koning, zeg maar een nieuwen „David” (messias) zien, lever vandaag dan morgen. Maar, dan moet deze de Romeinen weggagen, en dan moet de priester dien koning kronen, d.w.z. hem afhankelijk zien onder de priester-macht. Het zwaard-van-ijzer sta dan onder het gezag van den man, die het zwaard-van-Geest heeft, maar „hij weet niet, van welken geest of Geest hij is”. Kafafas kan de profetieën aangaande „Melchizedek” niet meer lezen: er ligt dat „deksel” op zijn aangezicht bij 't lezen van het Oude Testament. Hij ziet in ieder die de priester-macht beknootten of doorbreken wil, zijn concurrent.

Hij weet dan ook meteen, wat, indien men den Nazarener laat doorgaan met preeken, op het spel staat. Indien die Nazarener de Spruitte wezen zou, dan zou de vrijmaking, de verheerlijking, de restauratie van Aärons huis aanstaande zijn?

Och, het knaagt aan Annas' en Kafafas' hart, dat van een glorificatie van Aärons huis niets is te zien: men moet voor een executie (althans voor die van zoo'n candidaat-Messias) verlof vragen bij den Rijks-commissaris: het ratificatierecht voor zulke kerkelijke besluiten van Aäron ligt vandaag bij de „wereld”: bij Pilatus, en den Keizer van Rome. „De dag der kroning” zou aanstaande zijn? Politieke rotten laten zich niet zoomaar vangen door overspannen enthousiastelingen. En — al zou die dag der vervulling van Aärons Huis aanstaande zijn, dan zal het feest toch zeker niet van dezen gebondene afhangen? Een kroon? Een krans? Wacht maar — een doornenkrans, zoo straks. Kafafas zou zich geneeren voor een zaligverklaring van Godswege onder assistentie van „dien man daar”.....

Want, wát dit tweetal Annas-Kafafas ook zou verdragen: niet eens de idee kan het verkroppen, dat deze, of een dergelijke in de dagen van h u n e p i s c o p a n t de zon van den voleindingsdag zou laten opgaan. Trouwens, over die volinding heeft Kafafas, heeft ook Annas, zoo zijn eigen gedachten. Zij gaan in de richting niet van een bulgen van het hoofd voor een Bekranste, doch veel eerder in die van: zelf als priesterlijk bekrante diplomatiek beschikken over, en spelen met de kronen van de koningen der aarde, en ook met de kroon van elken eventueelen Messias, „Aäron” wil zijn m a c h t s p o s i t i e niet verliezen.

En daarom staat Kafafas plechtig op van zijn zetel, en bezweert Christus bij den levenden God, dat hij nu zeggen moge, ronduit en zonder omwegen, of Hij de

van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels.

Het eerste, dat hier tot ons doordringt is dit: hier spreekt de Christus over zijn koningschap, zulks in de taal der oude profetie.

Dat Hij zich nu gving uitdrukken in de taal der profetie, werd in den kring van deze geleerden aangenomen als begrepen. Niet alleen omdat in dit kader de Heiland zich bedient van den overbekenden naam „Zoon des menschen“ (ontleend aan de profetie van Daniël), maar ook, omdat zij verwachten mochten, dat de beklaagde, na die oedwering, naar de tora, de leer der vaderen, de Schrift, zou beginnen te verwijzen. Immers, toen de hoopgepriester de officiële formule gebruikte: ik bezweer u bij den levenden God, toen plaatste hij, juist door die toevoeging „bij den levenden God“ (en niet bij „iets anders“) den Nazarener voor de Tegenwoordigheid van den God van Israël, en voor de tora (de „wet“, de Schrift), waaruit Hij immers aan zijn volk bekend is? Weinig, door „den handschoen op te nemen“, door te spreken: „gij hebt het gezegd“, of „amen“, of „voorwaar“, had de Christus ook zijnerzijds beleden, de confrontatie met „Alef Duleth“ (Adonai, de naam voor „God“), ja, met „Jod He“ (Jahwe, naam voor den „Bonds-god“) te aanvaarden. De eed was nu als „bijbelsche eed“ ook zijnerzijds aanvaard. En dan kon men verwachten, dat na deze bekentenis een belijdenis zou volgen: nu zal de Arrestant de Tora laten spreken — op zijn manier. Hoor maar, hoe forsch die inzet is: Ik zeg u: nu komt los, wat Daniël gesproken heeft: die profetie, die van den Menschenzoon ons volk heeft leeren spreken.

Ja, zij doorzagen de situatie meteen: een man, die 'n masjaal, 'n profetische „raadslapspreuk“ (over den tempel, dien zij mogen breken, en dien Hij zal herbouwen in drie dagen) durft spreken, stelt zich reeds daarin aan als een profetie; de masjaal is immers typische profetenpraak? Ze overzien den toestand: de hoopgepriester heeft den zwijger den mond opengebroken. Die masjaal van „hem“, wat was hij er zinnig op. Het bleek, dat hij niet nóg eens op een schrifttafeltje in besloten zitting den tekst ervan ter griffie wilde deponeren. Hij had, vond hij, hem op de publieke tafel, het stedelijk aanplakbord, van het tempelplein, geschreven, en dat docht hem genoeg. Maar toen die eed werd opgelegd, toen moest hij eindelijk wel spreken. Het werd een zware eed, één van de groep der meest imposante: een eed-van-eersten-graad. Nu, na zó'n blicht, na zó'n bekentenis („ik houd mij voor Messias“) moest de tora open en op tafel: men krijgt, na de apologie voor Annas, nu zeker een tweede apologie voor Kajafas. Die eerste was voorloopig, en bleef formeel: een verwijzing naar de sfeer, waarin men spreken moest met „hem daar“. Die tweede echter zal zijn definitieve, zijn laatste woord zijn: Hij zal nu zelf de Schriften moeten openstaan, en zeggen moeten, den vinger bij een tekst: kijk, daar is nu het fijne puntje: de materie van mijn zaak; daar en daar staat het woord, waarop ik mij beroep: het staat er zóó en zóó. Houdt stil, laat ons eens hooren, of zijn confesie komt, en hoe ze luidt. Houdt stil: „de profetie“ zal zich nu nader gaan verklaren.

Dat ze den geboden man daar voor zich als profetie-in-eigen-oogen bezien en taxeren, dat blijkt ook achteraf. En wel uit de manier, waarop zij straks met hem den spot gaan drijven. Want na Christus' dienst des Woords uit Daniël 7: 13 begint het Sanhedrin den prediker bepaald te hoonen. Ja, te hoonen.

Want toen Christus van Daniël sprak, toen raakte Hij daarmee aan een onderwerp, dat ook Kajafas bezig houdt, en heel het Sanhedrin: wat zegt hij van het Beest? Daniël spreekt immers over het Beest (ook van Rome), dat Gods heilig volk-van-Abraham zal knevelen en knechten? Hoe Jenkt die man uit Nazareth over het probleem van den Keizer, en van Rome, en „het“ Beest? Wil hij een Messias, die het Beest met ijzeren wapens, als drager van een zwaard-van-ijzer, zal bekampen?

En als hij psalm 110 aanhaalt, dan luisteren ze óók: zal hij den Messias als een soort van nieuwen David zien? Of als een Makkabeeër, ditmaal dan één, die slagen zal? Men spitst de ooren: nu krijgen we eindelijk „haring of kuit“, mompelen ze. Zoodra, door die herinnering aan Daniël 7: 13 (de profetie over den Menschenzoon) naar de profetie over dat vierde beest ook maar met den vinger gewezen wordt, gaat iedereen overeind zitten. Dat vierde beest, het beest uit Rome, wel, daar ligt het heden onder. Denkt de Nazarener er het zijne van? Maar de president — van heden, Kajafas niet minder. Hij kent zijn bijbel óók! Ja, die Daniël!

Hoe weet die oude Daniël dat vierde dier te schilderen! „Ijzeren tanden“, „Sterke pooten“, „Tien hoornen“. Ja, zeker, — Kajafas weet er alles van: Pilatus woont vlakbij, het roeimsche beest zal toelaan, als men 't tergt, en ook wel zonder dat, heel onverwachts soms. Hij zelf loopt, in zijn ambt, te broeden over de vraag, hoe men dat (vierde) monster ooit de baas kan worden. Reeds heeft in den tijd der Makkabeeën juist een priesterfamilie¹⁾ zich met succes tegen de resten van de macht van een ander „beest“ verzet, en 't beest-van-Rome toen parmantig onder de oogen durven komen: de koningamacht, scheen die terug te komen onder priesterleiding? Ja, ja, Kajafas kent het vreemde beest: ook hij leest Daniël.

Toen deze president (blijkens Joh. 11) „het voorstel deed, om den Nazarener de boeien aan te leggen, opdat het beest (van Rome) niet zou toeslaan met zijn klauw, toen verhiel zich in hem de (joodsche) apocalyptiek“ (Holwerda) op zijn manier tegen een dreigen²⁾ gevaar: men moest in bezet gebied dat (vierde) dier niet ontijdig tarten, dat gaf maar nazarensche ongelukken. Zijn tijd afwachten, is dat geen wijs parool in bezet gebied?

Daniël, dus! Wel, wil de Nazarener daar naar toe? Meteen komt er spanning in de zaal: want ook Kajafas gaf (in alle stilte) zijn „epilypea“ van de profetie van Daniël. Ook in dezen priesterlijken president „verhiel zich de apocalyptiek met haar droom van den priester-vorst“³⁾, tegen den gevaarlijken dwepere uit Nazareth, en tegen de idee zélf van den Priester-Koning. Wie zal het vierde beest kunnen aanvallen en overrompelen, op tijd, en „met verstand“? Kajafas denkt: dat moet een priester-consistorie doen. Maar dan op tijd, als de politieke hemel gunstig is. Ook Kajafas gelooft in Daniël, alleen maar — hij doet het op zijn manier. Een tweede Makkabeeëropstand, onder priesterlijke leiding, misschien zal „Jod-He“ (Jahwe) dat middel eenmaal zegenen, om het vierde beest den dood in te jagen. Wie zal het instrument zijn van zijn ondergang? Zóó iets zou wel liggen in de lijn van rede en verstand. Maar dan geen Nazarener's concentratie — dat nooit!

Ja, werkelijk, de lucht werd heet in de zaal, Kajafas — de oude rot — hij heeft de dingen toch maar goed gezien, toen hij destijds na die historie van dat graf-van-Lazarus zijn medebroeders toesprak: dit nazarensche stroovuur moeten wij uittrappen: verzet tegen 't vierde beest is thans niet aan te raden. Sommigen hebben toen gedacht: dat gaat te ver, en Nikodemus, raadslid, durf wel niet op te roeien tegen den stroom, maar was toch niet tevreden: hij taxeerde den nazarenschen rabbi anders en welwillender dan de rest (Joh. 3: 1—9; 7: 50; 19: 39). Maar men had hem afgesnauwd: is u soms ook al zó'n galileëër? Wil men soms 't roeimsche beest met dorschvlegels van een boerenbevolking prikken? Neen — als 't Verzet eens bovengronds komt, dan moeten Judeeërs, menschen-van-de-metropool, het sein geven voor den V-dag: dag van victorie. Kajafas — of een ander uit zijn huis, wie er maar kans krijgt om Daniël's profetie over het roeimsche beest te vervullen onder priesterlijke leiding, met, a's blijvende winst, een priesterlijk bestuur, eer „David“, de groote, de nieuwe koning, zich uit priesterhanden een kroon laat reiken. En nu, heeft, achteraf gezien, Kajafas geen gelijk gehad, toen hij den Nazarener rijksgevaarlijk noemde? Hoer nu dien aangeklaagde daar..... ook hij neemt zoowaar den tekst van Daniël in den mond. Hij zegt, dat hij het is, die Israël van onder „de beesten“ uit het visioen van Daniël weg zal halen. Kajafas krijgt gelijk: die man daar is rival van onzen president, als hoofd van 't priesterhuis, waarop alle verzetlieden — en die zijn er vele — 't oog geslagen hebben. Terwijl de priesters zeggen: wij doen 't straks, daar zegt de Nazarener: Ik doe het — en dan dadelijk. VAN NU AAN zult gij 't zien.....! Gij zult van nu aan „V-Day“ zien, Victorie-dag. Bevrijdingsdag. Ik ben het, van wien Daniël zeide: met hem is 't lot van 't laatste Beest bezegeld. De dag van zijn verschijning is de dag van den ondergang van 't residu van al die beestelijke machten.

Ja, heusch, dát zag Daniël. God kwam van boven de zeelen ongetogen. Hij nam zijn hoogen zetel in en liet de boeken openleggen. De dagen van de Beesten waren nu gete'd. En in Messias, in den Zoon des menschen, dandte een nieuwe heerschappij. K. S.

¹⁾ B. Holwerda, a.w. 23. ²⁾ Id. 3/4. ³⁾ Id. 24.

Voor onze emigranten en immigranten

Nu ons comité eenigen tijd aan het werk is, blijkt er het een en ander te zijn, dat we noodzakelijk moeten brengen onder aller aandacht.

Ve'en hebben reeds aan onzen oproep gehoor gegeven, en hebben ons bericht, dat ze door ons comité willen worden geplaatst. Doch het zijn in het bijzonder twee categorieën, waarvan we bijna geen aanmelding krijgen. En dat zijn in de eerste plaats de gezinnen met groote kinderen (jongens en meisjes) van in elk geval boven de 15 jaar. Gezinnen dus met drie of vier werklrachten. Dergelijke gezinnen kunnen hier zeer gemakkelijk geplaatst worden. Op het oogenblik zouden we direct vier van zulke gezinnen kunnen plaatsen.

In de tweede plaats zijn het de vrijgezellen. Ook naar dezen is veel vraag. Laten dus al dezen niet verzuimen zich bij ons comité aan te melden, opdat ze over eenige maanden hier kunnen zijn. Laten ook allen hun volledige gegevens aan ons vernemen, met inbegrip van de kinderen, zooals naam, geboortedatum, -plaats, benevens hun vakkennis en kennis van de Engelsche taal. Dit voorkomt veel correspondentie.

Vervolgens wijzen we nog op het volgende: Zooals we reeds in onze eerste publicatie zeiden: Ons comité vervult dezelfde functies als de instanties, die tot

duzverre zorgden voor de plaatsing van de Nederlandsche emigranten. Nu krijgen we meermalen brieven van menschen, die niet in den landbouw werkzaam zijn, met het verzoek om plaatsing. Wij kunnen hen helaas niet helpen. Indien U er aan twijfelt of U toestemming zult krijgen tot emigratie, wendt U dan tot de Gew. Arbeidsbureaux. Indien deze hun medewerking kunnen verleenen, dan, MAAR DAN ALLEEN, kunnen wij trachten U te plaatsen. Komt er echter uitbreiding van de categorieën, welke het emigreren wordt toegestaan, hetwelk voorschands alleen de Nederlandsche en Canada'sche regeeringen aangaat, dan zal ons comité zeker ook voor dezen een plaats kunnen vinden. Men lette dus op officiële mededeelingen van regeeringswege in de bladen.

Dan is er nog iets. Velen van onze kerkleden zijn reeds in Canada, maar wonen te ver van andere geloofsgenooten om kerkelijk te kunnen meeleven. Als hun eerste jaar om is, kunnen zij van werkgever veranderen. Indien zij wenschen in de omgeving van Leithbridge geplaatst te worden, laten ze zich dan zoo spoedig mogelijk bij ons melden met opgave van alle bijzonderheden noodig voor het plaatsen, opdat wij elkander tot geestelijke steun kunnen zijn en wij allen kunnen bouwen aan Sions muren. Er zijn altijd wel farmers die niet willen „sponsoren“, maar wel een Hollandsche familie willen hebben. Voor ons is er dan de mogelijkheid om zulk een gezin te helpen.

Laten allen, die dit lezen, en familie of vrienden in Canada hebben, hen op deze mogelijkheid wijzen, opdat zooveel als in ons vermogen ligt Gods volk niet worde verstrooid, doch bijeen worde gebracht onder de rechte bediening des Woords.

Indien mogelijk, laten dan allen die naar de provincie Alberta vertrekken, dit tevens aan ons melden. EN LATEN DE KERKERADEN ONS HIERVAN OOK BERICHT ZENDEN.

Het is in het geestelijk belang van onze emigranten, dat we elkander vasthouden in dit groote land.

Wilt ons ook allen in Uw gebed gedanken, gij in het oude vaderland, die met ons in het geloof één zijt, opdat onze arbeid niet ijdel zij, doch des Heeren Naam ook in en door ons worde geprezen.

Namens het S.D.A.I.C.,

D. M. BARENDRECHT, voorzitter.
JOHN DE HAAS, secretaris,
Box 270,
Leithbridge, Alta, Canada.

* * Geen opwinding

Dr G. C. Berkouwer schijnt af en toe te vergeten, onder welke publiek gemaakte papieren zoo al zijn naam staat, en hoeveel tegenstrijdigheid en onwaarheid bewezen is daar in te staan, terwijl ze toch het bedóelde effect hadden, dat ambtsdragers bij honderden beroofd zijn van den naam en de eere eens ambtsdragers. Dat is de ééne Berkouwer, die van de uitwerping om formules, en met rapporten, die thans geen mensch meer interesseeren. De andere is de man, die — wat in zijn kring ook door anderen gebeurt — min of meer verschoond spreekt over Barth en Barthianen, en Barth is het, die duizenden nog steeds interesseert, en hen grondslag en zin van het ambt steeds meer uit het hoofd zich leert praten. Dit alles in een tijd, waarin dr Berkouwer zien kan, welke funeste gevolgen het barthianisme heeft in den vlak naast hem levenden kring, met menschen er in, die van de formules en rapporten van Berkouwer I tienmaal meer kwaad zeggen dan de geschorete, en naam en eere van een ambtsdrager onwaardig gekeurde ambtsdrager Greijdanus: die trok tenminste nog ertegen van leer; maar die anderen kijken de drukwerken niet eens aan, Greijdanus „overschreed“, Berkouwers naam staat er warempel onder, „de kerkelijke grenzen“, wel ja; die andere heeren gaan zó'n beetje filosofeeren over dat begrip van kerkelijke grenzen.

Thans blijkt dr Berkouwer verstoord over wat in ons blad over zijn boeken geschreven wordt. Een argument bestrijden, dat gebeurt niet (alleen één heel kleinigheidje). Wel wordt aangegrepen, dat iemand in ons blad ten aanzien van dr Berkouwer zich refereerde aan wat een derde had gezegd (toch zeker ook, om door allen overdacht te worden, en toch zeker ook overgenomen door Berkouwer's mede-ambtsdragers?). Hij (B.) schrijft:

„Dat Prof. Schilder dit prachtig vindt, dat ik zo den volke vertoond word, dat past in zijn steeds duidelijker zich openbarende systeem. Dat moest iemand bij hem eens doen, via een artikel van een ander conclusies trekken over zijn boeken! Dan zou men eens wat zien!“

Ik zou willen antwoorden: een „systeem“ behoort u niet overal achter te zoeken: als u.v. drs Bremner binnenkort zijn recensie vervolgt, dan zal diens bijdrage even lang hebben moeten wachten als die van dr Zinkstok. Systeem? Dr B. is daar te gauw mee klaar; onlangs liet hij bemerken achter bijdragen van mijn hand in: „Uit de Schrift“ allerlei nevestigendachten van zware aanklachten tegen zijn synodes te zoeken; en het waren dan meermalen coupures uit copie, die al lang geleden geschreven was voor een werk, dat niets te maken heeft met die kwestie. En wat dat laatste zinnetje betreft: „dat moest iemand bij hem eens doen, dan zou je eens wat zien“, och, is dr B. een vreemdeling in zijn eigen stad? M'n beste menschen, dat overkomt ondergeteekende immers herhaaldelijk? In boekjes en krantjes? En bij dr B.'s geestelijke familie?

Laat ik dr B. maar de waarheid zeggen: sedert ik van Berkouwer I heb gelezen over zijn synodaal-praesidiale uitvalletjes over remonstrantisme etc., en zijn naam heb zien staan en zag handhaven onder al die tegenstrijdigheden van zijn synode, en van Berkouwer II waarnam